Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНГСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

2001 с.
Олунньу
22
күнэ
чэппиэр
№ 21 (8864)

(Улуус баһылыгын мунньаҕыттан бэлиэтээһиннэр)

«Айан» ООО салайааччыта В. Афанасьев коллективын үлэтин туһунан кэпсээтэ. Уматык-оҥунуохтуур матырыйаалларынан хаа ччылыннаҕына, Үөдэй уонна Граф Биэрэгин маршруттарынан сылдьарга бэлэмнэрин иһитиннэрдэ.

* * *

Улуус киинин 10 детсадтарыгар уонна дьааһылаларыгар баһаарынай туруктара бэрэбиэркэлэммит. Итиниэхэ барыларыгар автоматическай сигнализация суоҕа бэлиэтэммит. Үүммүт сыл бюджетыттан баһаары утары охсуһар средстволары атыылаһарга үп көрүллүөхтээҕэ ахтылынна.

* * *

Улуус предпринимательствоҕа фондата ааспыт сылга 80-тан тахса үлэ миэстэтин таһаарбыт. Ити инниттэн министерстоттан 300, улуус дьаһалтатыттан 300 тыһ. солк. ылан үлэлээбит. 34 киһини үөрэттэрбит, билигин эбии 4 киһини предприниматель үөрэҕэр ыытаары сылдьаллар.

* * *

Государственнай сулууспалаахтар кулун тутар 1 к. оттон предпринимателлэр муус устар 30 к. диэри болдьоохо декларацияларын түһэриэхтээхтэр. Былырыын болдьоҕун төһө да уһатталлар бары сүүс бырыһыан декларацияларын түһэрбиттэр. Декларацияны толоруу пенсияҕа тахсарга ыстааһы аахтарыыга, пенсия кээмэйигэр улахан көмөлөөх. Былырыын кэмигэр онгорботохторун иһин 18 тыһ. солк. ыстараап түһэриллибит.

* * *

Культура үлэһиттэрин ааспыт сыллаҕы отчуотун дьүүллэһии семинар-мунньаҕа ыытыллыбыт. Үлэ үчүгэйинэн сыаналаммыт. Кулун тутар 23 күнүгэр культура тэрилтэлэрин материальнай-техническэй базаларын бөөргөтөр сыаллаах телемарафон ыытыллара былааннанар. Чөл олоххо нэһилиэктэр анал программа ылынан үлэлиэхтээхтэрэ ыйылынна.

* * *

Кэлэр баскыһыанньаҕа доруобуйа национальнай күнэ ыытылларынан сибээстээн чөл олоҕу пропагандалааһын декадата ыытылла турар. Хайыһыйэ улуус 7 чулуу спортсмена Таастаахха диэри уһун дистанцияҕа сүүрүүнү ситиһиилээхтик түмүктээтилэр. Декада иһинэн тэрилтэлэринэн араас күрэхтэһиилэр буоллулар. Сахалартан саахымакка бастакы спорт маастара М.К. Афанасьев бириһигэр чемпионат ыытылынна. Нуучча дуобатыгар улуус чемпионун быһаарар үрдүкү лига күрэхтэһиитэ буолла.

* * *

Улуус баһылыгын дьаһалынан санитарнай ыраастаныыга икки охсуулаах ый биллэрилиннэ. Дьэллик ыттары уонна куоскалары суох оҥоруурга анаан улуус дьаһалтатынан үп көрүллүннэ уонна хас биирдии төбө иһин 50-нуу солк. төлөнөр буолуоҕа.

* * *

Быйыл орто оскуоланы бүтэрээччилэргэ республикаҕа эксперимент быһыытынан единэй госэкзаменнары туттарыы ыытыллара былааннанар. Өрүс уҥуордааҕы уонна Салбаҥ оскуолаларын выпускниктара бу экзаменнарга кэлэн кыттыылара үгүс быһаарыллыбат боппуруостардаах.

* * *

Доруобуйа харыстабылын министерстботын коллегията буолбут. Итиннэ этиллибитинэн Саха сиригэр бассыйбай эмп элбэх кэлэр эбит. Онон нэһилиэнньэ эми-тому государственнай тэрилтэлэртэн эрэ атыылаһалларыгар сүбэ оҥоһуллубут.

* * *

Улуус мунньаҕын депутаттарын уочараттаах сессиялара атын болдьоохо көһөрүллэр буолбут.

* * *

Доруобуйа декадата ыытылларынан сибээстээн Нам селотун ветераннара оҕолорго ҥаан спортивнай площадка астардылар.

* * *

Сааскы ыһыы уонна кредитнэй кооперацияны тэрийии туһугунан боппуруостары дьүүллэһэр тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрин мунньаҕа буолан ааста. Кредитнэй кооперацияҕа ханнык баҕарар тэрилтэ уонна биирдиилээн ыаллар паайдарын төлөөн киирэллэрэ көҥүл эбит.

* * *

Кэбээйи аатырбыт күөлүгэр Ньидьилигэ республика Тойон мунхата ыытыллыахтаах. Маныаха 10-тан тахса улуус кыттара былааннаммыт. Кэбээйилэр 3, сунтаардар 2, намнар 2 мунханы туруораргa быһаарымматтар. Бүлүү эҥэр уонна өрүс уҥуордааҕы биэстии улуустар, Эдьигээн биирдии хамаандалары туруоруохтаахтар.

* * *

Нам-Дьокуускай икки ардыгар сылдьар автобуска сыаната 40 солк. буолуохтаах. Үтүө дьыалаларынан сибээстээн улууска тутуу маһын соҕотопкалааһын күүскэ ыытыллыахтаах. Итини тэтимнээхтик ыытар инниттэн улуус дьаһалтата уматык-оҥунуохтуур матырыйаалларынан уонна маһы кэрдии билиэттэринэн көмөлөһүөн сөп.

Быйылгы дьылга улууска 95 үтүө дьыала оҥоһуллара былааннаммыт. Итилэр истэригэр 3 оскуоланы, 1 дошкольнай учреждениены капитальнайдык өрөмүөннээһин барыахтаах.

* * *

Нам селотугар ПМК территориятыгар баар арочнай гараһы спортивнай саалаҕа кубулутуу үлэтэ саҕаланаары турар.

* * *

Улууска капитальнай тутуу управлениета тэриллиэхтээх.

* * *

Улуус баһылыга А.Н. Дьяконов Дьокуускай куорат мэрэ И.Ф. Михальчугу кытта көрсүспүт. Урукку дуогабары сөргүтүһүү туһунан кэпсэппиттэр. Итини тэҥэ Уус-Алдан, Мэҥэ-Хаҥалас уонна Таатта улуустарын кытта хардарыта сибээстэһэн үлэлээһин ыытыллыахтаах. Дьокуускай куоракка Үөһээ Бүлүү улууһун күннэрин ыытыы саҕана ити улуус представителлэрэ Намҥа тахса сылдьыахтаахтар.

Бэлиэтэннэ Григорий ЭВЕРСТОВ

САРСЫН — АҒА ДОЙДУНУ КӨМҮСКЭЭЧЧИЛЭР КҮННЭРЭ

ОЛОХХО АНАЛЫМ - АРМИЯ

Билиҥҥи кэмҥэ ыччат армияҕа сыһыана уларыйан, эдэр дьон үгүс өттө сулууспалыырга ыксаабаттар. Ол да буоллар дойдубутугар байыаннай эбээһинэс баар буолан, син биир элбэх уол армияҕа ыҥырыллан барар. Үгүстэригэр сулууспа - үйэлэрин тухары умнуллубат 2-3 сыл болдьохтоох үөрэх, олох оскуола-та. Атыттарга, аҕыйахха эрэ, армия үлэлэрэ, олохторун анала, дьыҥалара буолар.

Байыаннайдар - идэтийбит Аҕа дойдубут көмүскээччилэрэ. Кинилэр биһиги, сахалар, ортобутугар аҕыйахтар. Ханнык киһи, хайдах байыаннай идэтин таларый? Биир дойдулаахпыт Аппааны олохтооҕо, саха уола Евгений Сысолятин бэйэтин туһунан кэпсээтэ.

Кини 1979 сыллаахха төрөөбүт, баара-суоҕа 21 саастаах, ол эрээри бэйэтин инники дьыҥатын чуолкайдык, эрэллээхтик быһаарыммыт. Онно киниэхэ армия көмөлөспүт. Евгений 1998 сыллаахха күһүн армияҕа ыҥырыллан Приморскай кыраайга сулууспалыы барбыт. Онно инженернэй сэриилэргэ болдьохтоох сулууспаҕа 1,5 сыл сылдьан баран, табаарыһынаан Хабаровскайдааҕы прапорщиктар оскуолаларыгар 6 ыйдаах курска киирсэргэ сүбэлэспиттэр. Евгений икки күн иһигэр докумуонун хомунан, оҥорторон Хабаровскайдаабыт, онтон кинини көҕүлээбит биир дойдулааҕа Павел Горохов барсыбакка хаалбыт, билигин доҕорун батальонугар сулууспалыыр. Евгений мантан ылата олоххо миэстэтин дьэ булар. Ол курдук 5,5 ый Хабаровскайга «Красная речка» диэн сиргэ үөрэнэн 2000 сыл сэтиньитигэр прапорщик буолан аны контрагынан сулууспаҕа барар. Чааһыгар, Уссурийскай анныгар төннөн, кини билигин мотострелковай сэриилэргэ, 1,5 тыһыынча киһилээх полкаҕа сулууспалыы сылдьар. Хамнаһа син добуоччу, командировкаларга сылдьар, саҥа ыҥырыллыбыт саллааттары арыаллаан аҕалар. Контрага бүтэрэ 4,5 сыл баар, ол кэнниттэн салгыы саҥа контракт түһэрсэн сулууспалыыр санаалаах.

— Армияттан аны арахсыбаппын, миэхэ сөп, үчүгэй, сулууспам интэриэһинэй. Срочник эрдэхпинэ соччо сэҥээрбэт, интэриэһиргээбэт этим. Онтон билигин полигоҥҥа, стрельбищеҕа элбэхтик эрчиллэбит, танканы ыытыы, эҥин араас барыта, киинэҕэ көрөр курдук, баар, — диэн Евгений кэпсиир. — Сахалар син бааллар, 20-чэ киһи, ол иһигэр Окоемов диэн лейтенант.

Прапорщик Сысолятин званиетын үрдэтинэр былааннаах. Хабаровскайдааҕы младшай лейтенаннар курстарын кэнниттэн Москваҕа академияны дабайар санаалаах. «Этэҥҥэ сулууспалаатахпына», — диэн эбэр. Бэйэтигэр итинник эрэллээҕэ киһини сэхтөрөр, үөрдэр, кырдьык даҕаны бэйэтин дьиҥнээх миэстэтин булбут диэн итэҕэтэр.

Билигин Е. Сысолятин дойдутугар кэлэн 47 хонуктаах уоппускаҕа сылдьар. Кэргэннээх, уол оҕолоох, ол иһин хаалларбатарына, баҕар, Саха сиригэр сулууспатын салгыа. Дьиэнэн-уотунан байыаннай киһини хаа ччыйыахтаахтар.

Армияҕа баран оҕоҕун уларыппыт ураты дьыҥалаах уолга Евгений Сысолятинҥа тугу санаабытын ситиһэригэр баҕарыаҕыҥ.

Л. НОВГОРОДОВА

БЛИЦ-ИНТЕРВЬЮ

Билиҥҥи кэмҥэ армияҕа сулууспа туһунан тугу саныыгыт?

Ф. Ф. Неустроев, 48 саастаах рабочай (Кобокөн):

-Мин санаабар, государствоны, Ийэ Дойдуну көмүскүөххэ хайаан да наада. Эр киһи диэн эр киһи, үчүгэй доруобуйалаах буоллаҕына армияҕа сылдьан эбээһинэһин толоруохтаах, мээнэ сылдьыахтааҕар баран дьон сыһыанын, олоҕу билиэҕэ. Хомойуох иһин, урут барыахпын баҕардарбын да хараҕым мөлтөх буолан ылбатахтара.

Л. Зырянов, 18 саастаах НПУ студена:

-Армияҕа сулууспалыыр, ытык иэһи төлүүр наада дии саныыбын. Бэйэм НПУ кэнниттэн үөрэххэ киирбэтэхпинэ армияҕа барыам. Билигин сулууспа уһаан 3 сыл буолбута үчүгэйэ суох, төрөөбүт сиргиттэн өр кэмҥэ ыраах сылдьар ахтылҕаннаах буолуо.

Л. Бучугасова, 17 саастаах НПУ студентката:

-Уолаттар армияҕа сылдьаллара наада, онно баран сайдан кэлэллэр, ол эрээри ким баҕалаах сылдьыахтаах, сорохтор үөрэнэллэрин ордороллор.

П.К. Винокурова, икки уол ийэтэ:

— Мин 17 саастаах уоллаахпын, быйыл армияҕа барыахтаах да доруобуйата мөлтөх. Ыалларга буоллар, ыытыам этэ, оҕо таах сылдьыан кэриэтэ, армияҕа баран илэ хараҕынан олоҕу көрөн кэлэрэ ордук. Онтон-мантан үһүйээнтэн армияҕа куһаҕан диэн истэ сылдьыахтааҕар. Баҕар олох сайдан кэлиэ, онон ыытарбыттан куттаммаппын.

З. Ильина, соҕотох уол ийэтэ:

— Мин оҕом эмиэ доруобуйата мөлтөх, сыыйыллыбыта. Армияҕа син биир ыытыам суоҕа этэ — бу алдьархай сэрии буола турдаҕына, үс сыл уһаабытын кэннэ.

И. Габышев, 23 саастаах армияҕа сулууспалаабыт Аппааны олохтооҕо:

— Мин армияҕа сулууспам ыарахан сиргэ ааспыта - Чечняҕа. Алта ый учебка кэнниттэн 1,5 сыл Чечняҕа сылдьан кэллим. Онно ыытарга талалларыгар ыраас кумаҕыга илии баттатан баран бирикээһинэн ыытан кэбиһэллэр, эйигиттэн ыйыппаттар. Соҕотох саха этим. Омугунан арахсыы баар, онон бэйэҕин түһэн биэрбэккэ өсөһөн сырыттаххына эрэ кэнники тыыппаттар. Саҥа армияҕа барар уолаттары эмиэ сэриигэ ыытыахтарын син, онтон этэҥҥэ эргиллэн кэлэргэ эрэ эрэнэҕин, ону кинилэргэ баҕарыам этэ. Уолаттар армияҕа сылдьаллара син биир наадалаах. Төннөллөрүгэр сорохтор, үксүлэрэ диэххэ сөп, хаансиин, өй-санаа өттүнэн эр киһи быһыытынан сайдан кэлиэхтэрэ.

БЛАГОДАРНОСТЬ

Уважаемые Александр Григорьевич и Прасковья Пахомовна!

В нашей части проходит службу Ваш сын Павлов Сергей Александрович. Часть наша молодая и хорошие традиции, заложенные с момента ее основания, с помощью командования части старается поддерживать каждое вновь призываемое молодое пополнение.

А мы выполняем поставленные боевые задачи по охране и обороне воздушных рубежей нашей Родины. Ваш сын служит на современной радиоэлектронной технике, обеспечивал управление новейшими сверхзвуковыми всепогодными истребителями-перехватчиками. От его работы зависит жизнь летчиков и безопасность полетов.

За время прохождения службы в нашей части Ваш сын зарекомендовал себя дисциплинированным и исполнительным военнослужащим. Технику, на которой он работает, освоил хорошо и проявляет интерес к всестороннему ее изучению. В строевом отношении подтянут.

Выражаем Вам особую благодарность за воспитание Вашего сына. Надеемся, что он оставит добрую память о себе за те два года, которые он прослужит в нашей части.

С уважением начальник
1018 ЦБУА А. Солдатов

Нам улууһун дьаһалтата, ветераннар улуустааҕы сэбиэттэрэ, байыаннай комиссариат улуус бары олохтоохторун Аҕа дойдуну көмүскээччилэр күннэригэр аналлаах мероприятиеҕа кыттаргытыгар ыҥыраллар.

Аҕа дойдуну көмүскээччилэр күннэрин үөрүүлээхтик бэлиэтээһин олунньу 22 күнүгэр 14 чаастан А.Шестаков аатынан культура киинигэр саҕаланар.

ЭНЕРГЕТИКТЭР АТТЕСТАЦИЯНЫ БАРДЫЛАР

Олунньу 15-16 күннэригэр улууска сыл аайы ыытыллар электрохаһаайыстыба эппиэттээх үлэһиттэригэр: электриктэргэ уонна сварщиктарга электрокуттал суох буолуутун группатыгар семинар-экзамен ыытылынна. Барыта 16 сварщик уонна 39 электрохаһаайыстыба үлэһиттэрэ аттестацияны бардылар. Приемнай комиссияҕа «Энергонадзор» инспектора С. И. Елисеев кыттыыны ылла.

Спартак ПОРОТОВ,
улуус электриктэрин
ассоциациятын председателэ

Иллэҥ кэмнэ

1 №-дээх диаграмма

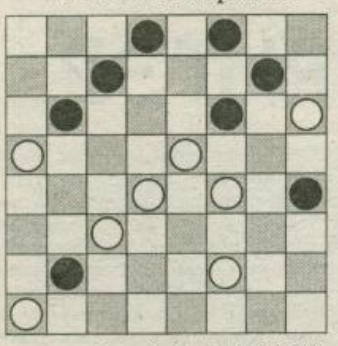

Үрүҥнэр:a1a5,c3,d4,e5,t4,t2,h6(8)
Харалар:в2,в6,c7,d8,t6,t8,g7,h4(8)

2 №-дээх диаграмма

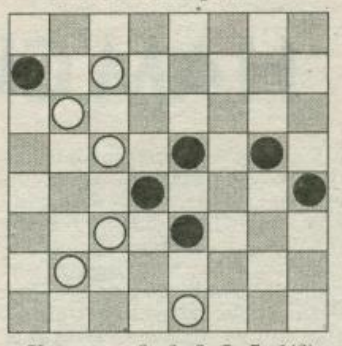

Үрүҥнэр:в2,в6,c3,c5,c7,e1(6)
Харалар:a7,d4,e3,e5,g5,h4 (6)

3 №-дээх диаграмма

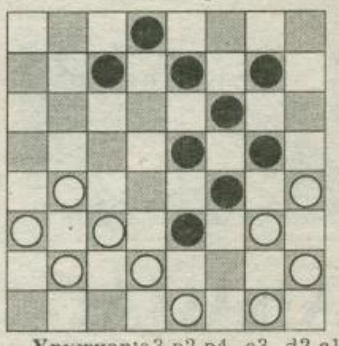

Үрүҥнэр:a3,в2,в4, c3 ,d2,c1, g1,g3,h2,h4(10)
Харалар: c7, d8, e3, e5, e7, t4, t6, g5, g7(9)

4 №-дээх диаграмма

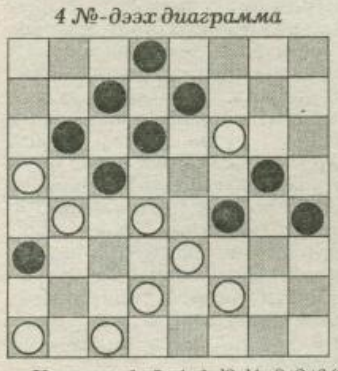

Үрүҥнэр:a1,a5,в4,c1,d2,d4,e3,t2,t6,(9)
Харалар:a3,в6,c5,c7,d6, d8, e7,t4,g5,h4 (10)

5 №-дээх диаграмма

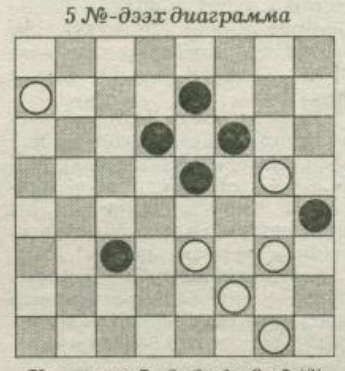

Үрүҥнэр:a7,e3,t2,g1,g3,g5,(6)
Харалар:c3,d6,e5,e7,t6,h4 (6)

6 №-дээх диаграмма

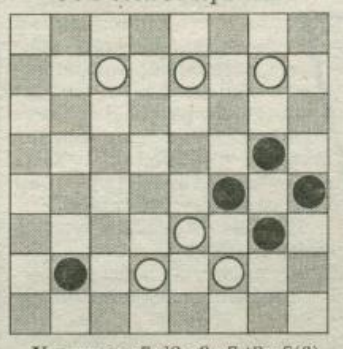

Үрүҥнэр:c7,d2,e3,e7,t2,g7(6)
Харалар:b2,t4, g3,g5,h4(5)

Үрүҥнэр саҕалыыллар уонна кыайаллар.
Задачалары сүүмэрдээтэ уонна бэчээккэ бэлэмнээтэ дуобакка спорт маастарыгар кандидат Климент Сивцев.

01 сэрэтэр

Ааспыт нэдиэлэҕэ улуус үрдүнэн «01» телефоҥна үс ыҥырыы бэлиэтэннэ. Нам селотугар баһаарынай массыына иккитэ тахса сырытта. Бу түбэлтэлэргэ уопсай дьиэ олохтоохторо буруо сытыттан сэрэхэдийэн баһаарынай сулууспаны ыҥырбыттар. Манна уопсай дьиэлэргэ сэргэх буолар хайҕаныан эрэ сөп эрээри, сорох түбэлтэлэргэ баһаарынай сулууспаны ыҥырыах иннинэ квартираны тоҥсуйан, ыйыталаһан бэрэбиэркэлиэххэ наада. Ол курдук биир түбэлтэтигэр соседтар семечка ыһаарылыы олорбуттар.

Олунньу 10 күнүгэр сарсыарда 4 чаас 35 мүн. Атамай учаастагар Винокуровтар дьиэлэрин котельнайа умайа сырытта. Манна Хатырыктаах /ПЧ-116/ баһаарынай чаас дежурнай караула тахсан уот улаата илигинэ умуллардылар. Умайыы биричиинэтэ электрическэй розетка баһаарынай быраабыла ирдэбилигэр эппиэттээбэтиттэн тахсыбыт. Дьолго бу ыалга олорор Пестерев И.П. түүн буруо сытыттан уһуктан, дьонун уһугуннартаан, көмөҥ ыҥырбыт.

«Жилой сектор» операция салгыы ыытыллар, чааһынай дьиэлэри-уоттары көрүү, бэрэбиэркэлээһин бу ыйга күүскэ барыа.

Намнаах баһаары утары охсуһар этэрээт.

ИДЬУО иһитиннэрэр

ИРИЭНЭХ СУОЛЛАРЫН ИРДЭЭН

16.02.01 с. Хатырык участковай балыыһатыгар Е. А. Охлопков түөһүгэр быһахтан бааһыран, көмөҕө наадыйда. Кинини үлэтэ суох Хатырык олохтоохо А. Н. Охлопкова бааһырдыбыт.

17.02.01 с. Нам с. биллибэт дьоннор 20 саастаах Дьокуускай музыкальнай училищетын студенын Е. А. Киренскэйи кырбаабыттарын уонна 500 солк. харчытын халаабыттарын туһунан биллэрии киирбитигэр милиционердар буруйдаахтары чуолкайдаатылар уонна туттулар. Олор «Талба» рынок директорынан үлэлээччи М. С. Архипов уонна Аппааны олохтоохо урут сууттаммыт И. М. Осипов. Холуобунай дьыала көбүтүлүннэ.

Олунньу 9 күнэ үүнэр түүнүгэр Е. В. Иванова квартиратыттан уорбут дьон чуолкайданнылар итиэннэ тутулуннулар: Нь. Е. Замятин — Нам с. олохтоохо уонна 2 Хомустаахтан 3-с группалаах инбэлиит В. Н. Копырин. Холуобунай дьыала көбүтүлүннэ.

Кыра күлүгээнистибэ иһин 12, итириктээһин иһин 43 киһи аҕалылынна. ДНД дьуһуурустубатыгар «Дьулуур» ЖФ, МУ НУ ЖКХ эрэ сырыттылар.

ГИБДД линиятынан 19 административнай боротокуол толорулунна.

26 февраля КЦ им. Шестакова
Начало: 10.00, 12.00, 15.00, 18.00 ч.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЦИРК
«ЕВРОПА»

Впервые в одном аттракционе: уссурийские тигры, персидские леопарды, обезьяны, змеи, крокодилы, собачки.

5 т. чох Нам селотуттан бэйэ тиэйэн ыларыгар атыыланар. Сыананта чэпчэки. Маны таһынан ичигэс гараж арендаланар (ипподром кварталыгар).

Билсиһэр телефоҥнут үлэ кэмигэр 21-5-05, үлэ чааһын кэнниттэн 21-5-92.

Считать недействительным утерянный паспорт IV-СН № 653921, выданный Намским РОВД 13 декабря 1989 г. на имя Колосова Петра Петровича.

Считать недействительным утерянное свидетельство о восьмилетнем образовании Слепцова Семена Игнатьевича, выданного Кобяконской средней школой 1 июня 1981 г. за Г № 007622.

ИҢИРЭЭХ ТЫЛЛАР

Улаханнык убаастыыр, таптыыр киһибитин **ДМИТРИЕВА ЕЛИЗАВЕТА МИХАЙЛОВНАНЫ** 50 сааһын туолар үөрүүлээх үбүлүөйүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, таһаарыылаах үлэни, уһун үйэни, дьолу-соргуну!

Бииргэ үөрэммит, үөскээбит үөлээннээхтэриҥ

Күндү кэргэммин, тапталлаах ийэбитин, әбэбин **СТАРОВАТОВА ЕВДОКИЯ ВАСИЛЬЕВНАНЫ** «Республикаҕа спорт сайдыытыгар үтүөлэрин иһин» диэн бочуоттаах бэлиэнэн наҕараадаламмыккынан итиитик-истиҥник ис сүрэхтэн үөрэн туран эҕэрдэлиибит!

Остуол теннииһинэн дьарыктанан өссө да уһун кэмнэ улууһуҥ чиэһин көмүскүү сырыт, чиргэл доруобай буол, саҥа үйэҕэ өссө элбэх ситиһиилэри баҕарабыт.

Кэргэниҥ, сиэниҥ, оҕолоруҥ, кийиитиҥ, эдьиийиҥ

Остуол теннииһин федерацията республика элбэх төгүллээх чемпионкатын, ветеран спортсменканы **СТАРОВАТОВА ЕВДОКИЯ ВАСИЛЬЕВНАНЫ** «Республикаҕа спорт сайдыытыгар үтүөлэрин иһин» диэн бочуоттаах бэлиэнэн наҕараадаламмытынан эҕэрдэлиир.

Эн бу үрдүкү наҕараадаҥ остуол теннииһин спордун таптааччылары үрдүккэ кынаттыыр, өссө дьулуһан дьарыктанарга ыҥырар.

Эйиэхэ баҕарабыт уһун дьоллоох спортивнай олоҕу, өссө да элбэх кыайыы үөрүүтэ көтөллөөн улууһуҥ чиэһин көмүскүү сырыт.

Остуол теннииһин федерацията

САХАЛЫЫ ИККИС КВН БАЛАҺЫАННЬАТА

Тэрийээччилэр:Ыччат министерствота, Нам ыччакка дьыалаларыгар отдела.

Кэмэ: Кулун тутар 16 күнэ

Сирэ: Нам селота, «Сардаҥа» к/т

Соруга: 1. Республикаҕа сахалыы тылынан ыытыллар КВН хамсаһынын өйөөһүн, ыччакка тарҕатыы.

2. Саха ыччата төрөөбүт тылынан туттарын үксэтии.

3. Күүстээх, чаҕылхай хамаандалары уонна оонньооччулары бэлиэтээһин.

4. Нэһилиэктэр ыччаттарын икки ардыгар доҕордоһууну, культурнай сибээстэри кэҥэтии.

Кыттааччылар: 17-тэн үөһэ саастаах эдэр ыччат.

Темата : «Сүрэх тэбэрин тухары»

Конкурс көрүҥнэрэ:1.Бэйэни билиһиннэрии(«Визитка»)-5 мүн.

2. Ыйытыннньык(«Разминка»)

3. Дьиэтээҕи үлэ- «Хараҥаҕа тыкпыт сырдык»- 7 мүн.

4. Музыкальнай конкурс-7 мүн.

5. Капитаннар күрэхтэрэ.

Кыайыылаахтар: Гран-при, II, III миэстэни уонна анал номинациялары ылбыттар сыаналаах бириистэриҥэн бэлиэтэниэхтэрэ. Кыайбыт хамаанда Майаҕа ыытыллар республикатаах конкурска кыттыыны ылыаҕа.

Туспа балаһыанньа: «КВН» диэн өйдөбүлү сахалыы табыгастаахтык ааттаабыт киһиэхэ өйдөбүнньүк бириис тутарыллар.

Хамаанда састааба: 10 кыттааччы уонна 1 салайааччы.

Кыттааччылар айаннарын уонна аһылыктарын бэйэлэрэ уйуналлар. Тэрийээччилэр тэрээһин ороскуотун.

Билсэр телефоҥнут 21-7-00, Ыччат отдела

Намский филиал магазина «Байылыат» ДГУП «Туймаада-Лизинг» предлагает к продаже населенного улуса следующие товары:

— семена овощей и цветов - 5 рб.

Минерально-витаминные добавки для животных и птиц: «Борька» - 21 рб., «Хавронья» - 24 рб., «Буренка» - 23 рб., «Рябушка» - 50 рб., комбикорм свиной - 230 рб., посуды всякие, наборы кастрюль и другие хоз. бытовые товары,

Стройтовары: бензопилы «Дружба-4» - 3500 рб., з/ч к бензопиле; электроинструменты; цемент; краски; гвозди; инструменты.

А также закупаем у населения мясо (говядина, свинина, жеребятина), расчет наличный.

Собираем пакет заявок на запчасти к сенокосному оборудованию.

Цены ниже рыночных.

Адрес магазина: с. Намцы, ул. Советская, 15 кроме воскресенья.

Күндү кэргэним, таптыыр аҕабыт Хатырык олохтоохо
ОЩЕПКОВ
Иннокентий Иннокентьевич
бу дыыл олунньу 18 күнүгэр соҥумардык күн сириттэн барбытын бары биилэр дьонугар, аймахтарбытыгар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ Матрена, оҕолоро

Ытыктыыр аймахпыт Хатырык олохтоохо
ОЩЕПКОВ
Иннокентий Иннокентьевич
күн сириттэн хомолтолоохтук барбытынан кийиппитигэр Мотяҕа, оҕолоругар, бииргэ төрөөбүт эдьиийдэригэр, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Намтан Суханова дьиэ кэргэттэрэ

Күндутук саныыр кийиппитигэр Матренаҕа уонна кини оҕолоругар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара
ОЩЕПКОВ
Иннокентий Иннокентьевич
күн сириттэн соҥумардык суппутүнэн дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.
Ивановтар, Поповтар, Бурцевтар, Ощепкова

Бииргэ үөрэнэр табаарыстыгар, дьүөгэбитигэр Хатырык орто оскуолатын 6-с кылаасын үөрэнээччитигэр Ощепкова Ленаҕа тапталлаах аҕата
ОЩЕПКОВ
Иннокентий Иннокентьевич
соҥумардык өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
6-с кылаас үөрэнээччилэрэ, төрөппүттэрэ, кылаас салайааччыта

Кийиппитигэр Матрена Егоровнаҕа, оҕолоругар тапталлаах аҕалара, быраалпыт, таайбыт
ОЩЕПКОВ
Иннокентий Иннокентьевич
хомолтолоохтук биһиги кэккэбиттэн туораабытынан хомолтобутун биллэрэбит.
Николаевтар

Чугас ыалбыт
БЕРБЯКОЕВА
Мария Петровна
ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн кыыһыгар Ираҕа, күтүөтүгэр, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.
Нартаховтар, Прядезниковтар, Данилова

Күндутук саныыр быраалпыт
ФИЛИППОВ
Иван Васильевич III
олунньуый 17 күнүгэр эдэр саһыгар ыарахан ыарыыттан соҥумардык өлбүтүнэн кини төрөппүттэригэр, эҥэлээх эбэтигэр, бырааттарыгар, балтыларыгар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Намтан Филипповтар, Арбынтан Жирковтар

Выражаем глубокое соболезнование Соловьевой Октябрине Семеновне в связи с кончиной после тяжелой болезни горячо любимого сына
ФИЛИППОВА
Ивана Васильевича.
Родственники

РЕДАКТОР В.Г.КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, иллюстрация уонна реклама (секретариат) — **21496**; ; бухгалтерия — **21332**; факс — **21332**; **"НАМ" ТРК** — **21632**; редакционнай издательскай система — **21141**

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Я 0085.**

Сурукка аккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ.
Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.

"ЭҢСИЭЛИ" - Нам улууһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талылынна уонна таҥылынна "Эҥсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лист.
Индексэ — 54889. Тираһа — 2611
Бэчээккэ илии баттанна —12:00 ч, 21.02. 2001
Сакааһын №-рэ — 21

Санааны аһаҕастык

КИРИИТИКЭЊИТТЭР КИМНЭЭХТЭРИЙ?

Олунньу 6 күнүгэр Хамаҕатта нэһилиэгин «Түһүлгэ» сынньалаҥ киинигэр олохтоох дьаһалта 2000 сылга ыыппыт үлэтин отчуотугар уонча сыллтан бэттэх мустубатах элбэх киһи кэлбитэ. Мунньахха улуус дьаһалтатын баһылыга, управленнелар начальниктара, отделлар сэбиэдиссэйдэрэ уонна Ил Түмэн депутаттара Ларионов Е.М., Местников Г.Г. сырыттылар. Онуоха мунньах регламеныттан быһыллыбыт дакылааты дьүүллэһии бириэмэтигэр сорох санаабын ситэри эппэтэхпин уонна мунньах хаамыытыттан үөскээбит саналарбын хаһыат нөҥүө биллэриэхпин баҕардым.

Дьон өйө-санаата олус да буккуллубут, эбэтэр туора дьон дьайыытыгар олус оҥустарар буолбуттар. Бэйэлэрин кэтэх санааларын бүтүн обществоҕа таһаарар, туох кыаллыбатахтарын барытын биир баһылыгыттан быһаартараары тылласпыттарыттан сөхтүм даҕаны, сорох дьонтон олус кэлэйдим. «Кутуйах түүлэннэҕинэ ычча диир» - диэн саха өһүн хоһооно биһиэхэ, хамаҕатталарга сөп түбэһэр эбит. Ол курдук, мунньахпыт нэһилиэк баһылыга, ыал аҕата, эһэтэ, улуус бочуоттаах гражданина Захаров Николай Дмитриевич персональнай дьыалатын көрүү, кини бу 17-18 сыллар устата ыыппыт үлэтин дьүүллэһии курдук барда.

Кини сөҕөрө баар - нэһилиэккэ биир улахан тэрилтэ - орто оскуола директора, былырыын 1999 с. дьаһалта отчуотун «үчүгэйинэн» сыаналаабыт, Николай Дмитриевиһы «Норуот хаһаайыстыбатын түүлэрэ үлэһитэ» диэн бочуоттаах аакка түһэриэҕиҥ диэн этии киллэрбит Габышев Г.Ф. дьаһалта 2000 с. ыыппыт үлэтин критическэй этиилэри оҥорон да көрбөккө «мөлтөҕүнэн» сыаналаата уонна улуус баһылыгар орто оскуола коллективын аатыттан олохтоох дьаһалта баһылыгар кандидатура туруорбут суруктарын туттарда. Маны хайдах өйдүөххэ сөбүй?

Мин мунньахха эппитим курдук билигин да этэбин: улуус атын нэһилиэктэригэр тэҥнээтэххэ биһиги нэһилиэкпит социальнай-экономическай оттүнэн балайда үрдүк балаһыанньаҕа олоробут эҥ! Ол курдук: 2 оскуола, 2 детсад, аан дойдуга суолталаах «Лингва» лаабыр биһиэхэ баар, ыалларга гаас босхо!, гааһынан оттуллар квартальнай котельнай бастакынан биһиэхэ киирбитэ, тиис балыыһата тутуллуоҕуттан тигинэччи үлэлии турар. Спорт дьиэтэ эмиэ биһиэхэ баар, баанньык, маҕаһыыннар, райполиклиника филиала, почта, музыкальнай оскуола филиала, художественнай кылаас биһиэхэ толору бааллар уонна бары дьон-норуот туһугар таһаарыылаахтык үлэлии олороллор. Улууска биир бастыҥ үлэлээх сынньалаҥ киинэ биһиэхэ баар! Бастакы бааһынайдар биһиэхэ тэриллибиттэрэ. Дэриэбинэ иһинээҥи суоллары оҥоруу бастакынан биһиэхэ саҕаламмыта. Туох өссө наада?! Ама, сымыйа диэххит дуо?! Түмсэн, эйэ-дэмнээхтик олоруохха, үлэлиэххэ уонна үөрэниэххэ эрэ наада!

Мунньах саҕаланыаҕыттан бүтүөр диэри Николай Дмитриевиһы үөҕэн, хоруотаан, баһааҕырдан тыл эттилэр. Уонунан сылларга буолан ааспытын курдук отчуоту Николай Дмитриевич нэһилиэккэ үлэлиир тэрилтэлэр, общественнай организациялар биэрбит отчуоттарын түмэн оҥордо, ол аата барыбыт үлэбит түмүгэ. Ону бэйэни олус үрдүктүк тутан дьону, бэйэни убаастаабат буолууттан, үлэтин биирикки тылынан туора сотуу, киһи достоинствотын түһэрэ сатаан аһары баран сыаналааһын мин санаабар олох сыыһа. Санаан көрүҥ: билигин эһиги төһөлөөх абыранныгыт, сынньанныгыт! Сорох ардыгар бэйэҕит этэҕит: кырааны эрийэрбитин сэлээннэһэбит диэн. Билигин гаас киириитэ төлөбүрдээх. Төһөҕө тиийбитин эмиэ билэн олороҕут. Ама умуннуҥут дуо, хас биирдиигит олбуоругар аҕалан түһэриллибит чуугун ohохтору, плиталары, турбалары?! Ону барытын Николай Дмитриевич суоппардары кытта бэйэтэ санныгар сүгэн, илиитинэн соһон, сүүс көлөһүнүн тоҕон эһиги тускутугар сүүрбүтүн-көппүтүн?!

Аны, баһылык солбуйааччытын Г.Д. Местниковы кириитикэлээбиппэр саала иһэ суугунуу түспүтэ. Григорий Дмитриевич хайдах хамсанан, кэлэн-баран үлэлиирин, төһө тыллаҕын-өстөөҕүн, тэрээһиннээҕин билбэт үһүгүт дуо? Мунньахха туран тыл эппититтэн иһиттэххэ хантан эрэ сылдьар боломуочунай курдук саҥарбыта, дьиҥинэн бу эмиэ кини ыытыспыт үлэтэ этэ буоллаҕа дии. Бэйэтэ координациялыыр тэрилтэлэрин үлэтин кини да отчуоттаабыта буоллар куһаҕана суох буолуо этэ. Инникитин улуус дьаһалтата олохтоох дьаһалталар солбуйааччылара отчуокка быһаччы кытталларын ирдиирэ буоллар үчүгэйтэн атыны аҕалыа суоҕа этэ дии саныыбын.

Сорох этээччилэр «баһылык үчүгэй уһаайба биэрбэт, эбэтэр уһаайбаны олох биэрбэт» диэн этээччилэр бааллар. Бастатан туран землеустроитель биэрэр, ону баһылык дьаһал таһаарар. Аны туран, уһаайба ылбатахпытыгар 10 сыл иһигэр санга дэриэбинэ үөскүө дуо? Дьэ, билигин уһаайба сирэ бүттэ. Эмиэ санга бааһына сирин туруорсуу үлэтэ бара турар.

Нэһилиэккэ водопровод тардыытын боппуруоһа, ыччаты иитии, общественнай бэрээдэккэ, чөл олоҥ пропагандалаһыҥҥа кэпсэтиилэр, туруорсуулар барбат буолбатахтар. Бэрээдэк боппуруоһугар ирдэбили туруорарын туһугар кырыы хараҕынан көрүллэр, куһаҕан үлэлээх баһылык аатырар. Маннык боппуруостарга бүтүн нэһилиэгинэн туруннахпытына эрэ туох эрэ түмүгү ылыахпытын сөп. Биир баһылыкка сэлээннээбэккэ, биир баһылыгы кэтээбэккэ. Оннооҕор дьиэ иһигэр оҥоруу, эр-ойох кыайан хонтуруолламмат, тутуллубат.

Биһиги нэһилиэкпитигэр дьиҥ чахчы үлэлиир 40-ча бааһынай хаһаайыстыба баар. Кинилэри эмиэ баһылык түмпэтэ, хонтуруоллаабата диэн буолла. Итиннэ эмиэ сөпсөспөппүн. Сылга хаста эмит түмсэҕит да сылдьар дьон наар сылдьар буолбат дуо? Түмсүүлээх буолуугут эмиэ бэйэҥиттэн тутулуктаах эҥ! Бааһынай хаһаайыстыбалар нэһилиэк олоҕор кыттыбаттар, туора тураллар диэри сүөргү буолуо. Ол курдук актыыбынай, кыахтаах бааһынайдар суох буолбатахтар, бааллар. Кинилэр кимнээхтэрий? Оконешникова З.Н., Кривошапкина З.С., Филиппов Д.И., Дорофеев Г.Г., Иванов А.Р., Герасимов В.А. о.д.а. Ол гынан баран, хомойуох иһин, кинилэртэн биир да киһи кэскиллээҥи эппэтэ.

Оттон кириитикэһиттэр кимнээхтэрий? Мин санаабар, Николай Дмитриевичтан сэмэлэммит, миэрэлэммит, ирдэбили туруортарбыт дьон. Ол курдук: арыгы атыылаан тутуллубут Колесов И.П., Рехлясова Л.И. Ама сымыйа диэххит дуо? Пестряков Ю.А. урукку оттүгэр бэрээдэгин туһунан бэйэтэ мунньахха эппитэ. Уһаайба ылан, дьиэ туттан олорор киһи итинник тыллаһара айыы буолуо ээ. Оттон Григорий Федорович оскуола сорох үлэһиттэригэр бэрээдэк оттунэн ирдэбилэ суоҕар уонна да атын боппуруостарга тыл тылга киирсибэт түбэлтэлэригэр хаста да түбэспитим. Сороҕор Матрена Алексеевна оннугар планеркаларга сылдьааччыбын, онно истээччибин. Ону таһынан сиэрмайгы оттүгэр И.И.Дьяконовка, Г.С. Кокоревка, үлэни тэрийиигэ М.В. Кривогорницыныаҕа ирдэбили туруорбутун, сэмэлээбитин иһин түгэнинэн туһанан өһү ситиһии курдук иһиттим.

Нэһилиэккэ салгыы гаастааһын, уот линиятын тардыы, кредити төнүннэрии о.д.а. боппуруостарга биир да сэниэлээх этии оҥоһуллубата. хата ол оннугар баар суох дьоммутун, Ил Түмэн депутаттарын «Эһиги саҥата суох олоруҥ, биһиги боппуруоспутугар ороохуманаҥ,» — диэн өйдөбүллээх этии аҕалар түмсүүлэрин баһылыга Колесов И.П. оттүттэн таҕыста. Ол оннугар биир да итириксит, дьиэтигэр баппат аҕа туһунан эппэтэ, ол туһугар тугу оҥоруохха сөбүн туһунан ыйыппата даҕаны. Сымыйа буолбатах эр дьоннорбут, ыал аҕалара, эһэлэрэ арыгы дьаатыгар ылларыылара наһаалаата. Маны эмиэ түмүстэххэ эрэ кыайтарар дуу, кыайтарбат дуу боппуруос буолла.

Онон түмүктээн эттэххэ, бэйэ бодобутун тардыныаҕыҥ! Ким да, ханна да көһөн барыа суоҕа, онон эйэ-дэмнээхтик, өйдөһөн, сүбэлэһэн олоруоҕуҥ. Түмсүүлээх буолуоҕуҥ! Бэйэ-бэйэни убаастаһыаҕыҥ, үрдүк культуралаах буолуоҕуҥ!

А.З. ЗАРОВНЯЕВА,
СР культуратын туйгуна,
элбэх оҕо ийэтэ

ХАТЫҢ АРЫЫ КЫРАТА СУОХ КЫҺАЛҒАЛАРА

СПОРТСААЛА — БУ СЭРГЭХСИЙИИ

Хамаҕаттаҕа мас тардыһыытыгар спорт маастара Бүөтүр Степанов бириинҥэр ыалдьыт быһыытынан сылдьар чиэскэ тиксибитим. Бу бырааһынньыкка баар этэ мас тардыһыытыгар спорт маастара Петр Петрович Сивцев. Үс Бүөтүр баарбыт иһин биһигини аатталаабыттара: «Күүстээх Бүөтүр», «Бөҕө Бүөтүр», «Кытаанах Бүөтүр» диэн суол-суол ааттары ингэрбиттэрэ. Бырааһынньык церемониятыгар баар этэ Хамаҕатта дьаһалтатын баһылыга Николай Дмитриевич Захаров.

Онно мин ахтан аһарбытым: «Аппааныга спортзал көҥдөйө тутулунна, олоххо киирбэтэҕинэ бэрэбинэтин-эркинин көтүрэн, үллэстэн бараллара буолуо» диэн. Ити кэнниттэн элбэх сыл ааста, спортзалбыт көҥдөйө, кур бэйэтэ кубулуйбакка тураахтыыр. А. Н. Ядреев улууһу салайан, биэс сыл үлэлээн ааста. Бу кини үлэлээбит кэмигэр аччыгыйа иккитэ үп көрүлүннэ бадахтаах. 1999 сылга Оҕо уонна Оҕо спордун сыла, «2000 сылга 2000 үтүө дьыала» буолан аастылар. Ханнык да дааталар биһиги спортзалбыт олоххо киириитигэр тугунан да мичик гымматылар.

Хатыҥ Арыы нэһилиэгэр спорт сайдыыта 30-40 сылларга төттөрү түстүлэр. Ол курдук, спорт көрүҥнэригэр: волейболга, баскетболга, тустуута олохтоох ыччаттарбытыгар дьарыктанар усулуобуйа суох. Оҕолорбут орто оскуоланы бүтэрдилэр да спорт ханнык да көрүҥнэринэн эрчиллэр секцияҕа сылдьыыбаттар. Биһиги дэриэбинэҕэ ыччаттар ортолоругар дьиссипилиинэ барыта холобурга сылдьар ньыгыл буолбатах. дьиссипилиинэ мөлтөҕө кистэл буолбатах. Билигин улуус, республика таһымнаах күрэхтэһиилэригэр киэн туттар спортсменнарбыт суохтар.

Республикабытыгар тустуу маҥнай сайдыытыгар 60-с сыллараахха дьиҥнээх Хатыҥ Арыы нэһилиэгин ыччаттарынан улуус, республика киэн туттар спортсмен тустууктардаах этибит. Аатталалыам этэ көбүөр сулустарын: Николай Антонович Гоголевы, сахалартан РСФСР-га маҥнайгы чемпиону, Семен Алексеевич Дмитриевы, сахалартан Союзка маҥнай төрдүс миэстэлээх, олимпийскай оонньуулларга кандидат Ким Марковы, РСФСР-га тыа сирин чемпиона. Убайдарын туйаҕын хатаран, кэлин үүнэн таҕыста республика чемпиона, Россияҕа призер, Россия күүстээх тустууга Кирилл Спиридонович Павлов. Кини билигин Намнааҕы спортивнай оскуолаҕа старшай тренеринэн үлэлиир.

Аппааны спортзалын көҥдөйүн тутуута хаачыстыбата мөлтөх диэн иһиллэр. Үөһээ өттүгэр кырыыһатын матырыйаалын ыйааһынын эркинэ уйуо суоҕун комиссия быһаарбыт диэн сурах иһиллэр. Спортзал көтүрүллэн, иккистээн тутуллар түбэлтэтигэр ороскуотун ким уйунуон сөбүй. Урукку оттүгэр спортзал үлэҕэ киириэ диэн көрүллүбүт бюджет хайа диэки сыҥарыйара буолла. Улуус киниттэн Аппааны биэс километрдаах сиргэ олоробут.

Холобурга этиллиэҥи баҕарыллар, ыаллыы олорор Уус-Алдан улууһун киниттэн Бороҥонтон Түүлээх нэһилиэгэ 180 километр, суола-иһэ суох сайыҥҥы өттүгэр, 2000 сылга спортзал үлэҕэ киирдэ. Найахы нэһилиэгэр 2001 сылга спорткомплекс үлэҕэ киирдэ, бу улуус киниттэн 80 километр. Быйыл үүммүт саҥа үйэ маҥнайгы сылыгар Дыгдаалга — Өспөх нэһилиэгэр спортзал үлэҕэ киирэр, бу Бороҥонтон 120 километрдаах эмиэ суолаиһэ суох нэһилиэк. Итинэн өйдүөҕү баҕарыллар, республикабыт иһигэр, улуустарбыт салайааччыларыттан улахан тутулуктааҕын уонна кыһамныы хайдаҕа үлэҕэ-хамнаска.

Эдэр эрдэххэ спортка нэһилиэк, улуус чиэһин көмүскээбит дьылҕам тардан, спорду сэҥээрэр буоламмын бу ыстатыйаны суруйдум. Бэйэм туспунан кылгастык ахтар буоллахха улуус чиэһин республика таһымнаах күрэхтэһиилэргэ уонтан тахса сыл көмүскээбитим. Үс-түөрт көрүҥнэ. Түмүк сэмэй буолара, ол барыта оччоттон баччаанна диэри эрчиллэр усулуобуйа суоҕар, спорттан тутулуктаах.

Манчаары Баһылай спартакиадата сыл көтө-көтө буолара. Оччотугар үчүгэй соҕус ситиһиилэрдээх буоллаххына алта сылынан республика спордун маастарын нуорматын толоруоххун сөп. Республиканскай күрэхтэһиилэргэ уопсайа алта төгүл бириистээх миэстэлээхпин, ол иһигэр хапсаҕайга түөрт төгүл иккис миэстэ, мас тардыһыыга иккис миэстэ, гирэ анныытыгар үһүс миэстэ. Бириис диэн туох да суох, кураанах кумааҕы диплом. Көҥүл тустуура киин зонаҕа түөртэ бириистээх миэстэҕэ тиксибитим. Доннааҕы Ростов куоракка «Спартак» общество күрэҕэр кыттыбытым.

Ыстатыйам бүтэһигэр өссө төгүл көрдөһүөм этэ, нэһилиэк олохтоохторун аатыттан, улуус баһылыктарыттан: Альберт Николаевич Дьяконовтан, Альберт Иннокентьевич Ильинтэн бу үөһээ этиллибит спортзалы республика таһымыгар туруорсаннар тутуллар үбүн анатан, түргэн соҕустук хамсатыылаах үлэни ыытан, олоххо киллэрэллэрэ буоллар диэн.

Бу спортзалы Улуус Мунньаҕын таһымыгар туруорсарыгар көрдөһүө этибит Мунньахпыт депутаттыттан Р. Г. Поповтан. Спортзал үлэҕэ киирдэҕинэ, нэһилиэк ыччаттарын ортолоругар саҥа сэргэхсийии сүүрэнэ киириэ этэ.

* * *

СУОЛ-ИИС, ААРТЫК ТУСТАРЫНАН

Кыһыл Дэриэбинэ олохтоохторо барылара, Аппааныттан элбэх хаһаайыстыба сайын Балыйа учаастагын кытылыгар оттуубут. Ол оппутун сайыннары-кыһыннары тиэйэбит. Сайынын оттуур кэммитигэр суолбутугар улахан эрэйи көрсөбүт. Ол эбэтэр Кыһыл Дэриэбинэ урукку Юбилейнай ферма хотонун анныгар турар үрэҕи туоруур муостаны өрүс халаанын уута букатыннаахтык алдьатта.

Иккиһинэн, Кыһыл Дэриэбинэ анныгар ыһыахтыыр сир илин өттүгэр Таккы диэн сылгы базатын өттүгэр (дааМба) Юбилейнай ферма аннынааҕы күөлгэ уунан толороору быһыт оҥорбуттар. Бу быыттарыгар халаан уутун аһарар бетон турба укпатахтар. Сааскы халаан уута быһыттан хаттаран, сыыр быарын тоҕо суурайан, суолбутун алдьатан, илин өттүгэр уулаах дулҕаны кытта ситимнээбитин түмүгэр, оттуур ходуһабытыгар киирэр суола суох буоллубут. Бу этиллибит муостаны, суолбутун оҥорорго нэһилиэк дьаһалтата бу ааспыт сылларга кыһамныытын уурбата.

Балыйа учаастагар оҥоруотунан дьарыктаммыта хас да сыл буолла, Республика Президенин «Сухаһыт» тирэх бааһынай хаһаайыстыбатын салайааччыта А. А. Кузьмин базаланан үлэлиир. Бу эргин өссө бааллар оҥоруоччуттар: З И. Винокуров, Р. Р. Слепцов о. д. а. Кыһыл Дэриэбинэ олохтоохтоҕо Президент «Сухаһыт» тирэх бааһынай хаһаайыстыбата салайааччыта РСФСР үтүөлээх рационализатора Н. Н. Сивцев үөһээ этиллибит икки дэриэбинэ олохтоохторун кыһалҕатын учуокка ылан, Хатыҥ Арыы нэһилиэгин дьаһалтата инициатива ылынан, үөһээ этиллибит бааһынай хаһаайыстыбаларын, оҥоруотчуттарын көмөлөһүннэрэн, техниканан, уматыгынан, үп-харчы да өттүнэн бары күүһү түмнэхтэринэ кыаллар үлэ буолуохтаах. «Юбилейнай» ферма аннынааҕы муостаны саас эрдэттэн саҕалыахха сөп.

Хатыҥ Арыы нэһилиэгин олохтоохторо **үһүс кыһалҕабыт:** биир баар суох мыраммыт аартыга «Сэргэлээх» диэн. Бу аартык «Хатыҥ Арыы» совхоз баарын саҕана өрөмүннэнэн, оҥоһуллан тэргэн айан суола этэ. Совхоз эстиэҕиттэн бу аартыгы ким да оҥорбото. Бу аартыгынан дабайан алааска оттууллар: бааһынай хаһаайыстыбалара, элбэх чааһынай отчуттар, нэһилиэк дьаһалтата сир биэрбит ыаллара. Бу «Сэргэлээх» аартыга букатыннаахтык алдьанан, отчуттар алааска тахсан кыайан оттооботтор. Аартык саная хоту оҥоһуллара буоллар, отчуттар эрэйдэрэ чэпчиэ этэ. Аны аартыгынан оттообут оппутун кыһын тракторынан киллэрэрбит биир кыһаҕа. Аартык чөлүгэр түстэҕинэ, булчуттарга, сир астаан бу ыарахан кэмнэ эбии аһылык буолуох этэ.

«Сэргэлээх» аартыгын оҥорорго нэһилиэкпит дьаһалтата улууска көрүллүбүт бюджеттэн бэриһиннэриэн сөп. Аартык оҥоһуута элбэх үлэлээҕэ биллэр: сааскы хаар уутун аһарар бетонтан оҥоһуллубут турбалар наадалар, мыраан дабаана икки километр кэрингэ. Уунуаһарар турбалар хас да сиргэ уурулуохтарын сөп. Ол иһин суол специалистарынан комиссия, бырайыактыыр сметаны оҥоруу ирдэнэр. Үлэни комиссия көрөн үлэлэтэн, үлэ процеһын-хаачыстыбатын тутуохтаах.

Былырыын «Эҥсиэли» хаһыакка ыстатыйа бэчээттэнэн турар: «Хатырык нэһилиэгин дьаһалтата (Д. Д. Пахомов) сайын отчуттарын кыһалҕатын чэпчэтэн, муосталарын, буор суолларын оҥорторон, олохтоохтор махталларын ылла» диэн.

Төрдүс кыһалҕабыт: Сайынын икки-үс дэриэбинэҕэ общественнай тэрилтэлэри, ыаллары соҕотох биир водовоз уунан хааччыйарын кэтэһэбит. Водовоз кэмигэр кэлбэтэҕинэ, иһэр уулуун, олорпут теплицалардыын хайыыбыт хатар. Олох көрдөбүлүнэн, дэриэбинэ сайынын уунан толору хааччылларын инниттэн, водопровод тардыы диэни, олохтоох дьаһалтабыт толкуйдаан да көрбөт быһыылаах.

Бу мин суруйбут кыһалҕабыт күннээҕи үлэ бэбиэскэтигэр киллэриллэн, быйыл олоххо киирэрин олохтоох нэһилиэннэҥ кэтэһэрэ биллэр, олохтоохтор оҕонньор сыыһа туруорсаҕын диэбэттэригэр эрэмньи санаа баар. Туохха барытыгар нэһилиэннэҥ туһугар кыһаллыахха, түбүгүрүөххэ, үбү-харчыны хантан кыламныырын тобула сатыахха. Нэһилиэк дьаһалтата инициатива ылынан, Улуус Мунньаҕар олохтоохтор талбыт депутаппыт Р. Г. Попов бу ахтыллыбыт үлэ көрүнэр, быйыл олоххо киирэригэр кыһамныыларын ууруохтара диэн эрэниэҕи баҕарабын.

Петр ЕВСЕЕВ,
Саха Республикатын спордун маастара,
РСФСР спордун ветерана,
Аппааны олохтоохтоҕо

Манныгы убайдар: «Первый блин комом,» — диэччилэр. Санааны түһэримиэххэ

САҢА САҒАХТАРГА ДАБАЙАН

Саха норуотун фольклорун норуокка тарҕатааччы, ыччаты уҥуйааччы идэлээх, маастар- педагог Яна Петровна Орлова кэнчээри ыччаты сахалыы тыыҥҥа иитиигэ туҥуламмыт үлэтин 10 сылын бэлиэтээн «Аал луук мас» программаттан силис тардан силигилиир айымньылаах айар үлэтин дьоро киэһэтэ олунньу 17 күнүгэр I Хомустаахха бэлиэтэннэ.

Яна Петровна бу нэһилиэккэ кийиит буолан олохсуйбута 20-чэ сыл буолла. Ол тухары биһиги кинини дуу-һатын үлэҕэ, бар дьонун туһугар анаабыт, айылҕаттан ырыаҕа-тойукка, хомоҕой тыллаах хоһоонго талааннаах, уран тарбахтаах, ураты дьоҕурдаах киһинэн билэбит уонна сыаналыыбыт.

Кини оскуоланы бүтэрээт производствоттан саҕалаан нэһилиэк бары общественнай үлэтигэр көхтөөхтүк кыттан сельсовет депутатыгар тиийэ үммүтэ. 1985-1988 с. кэтэхтэн үөрэнэн культурнай-сырдатар училищены бүтэрэн, олохтоох культура дьиэтигэр үлэтин айымньылаахтык саҕалаабыта. 1990 с. оҕолору кытта үлэлиир баҕалаах буолан пионердар дьиэлэригэр, билигин «Сайдыы» оҕо айымньытын дьиэтигэр фольклор куруһуогун салайааччытынан үлэлии киирбитэ. Онтон ыла кини ыччаты өбүгэбит үгэһигэр иитэр-үөрэтэр сыралаах үлэтэ саҕаламмыта. Куруһуокка үгүс оҕо фольклор араас жанрыгар умсугуйан дьарыктаммыта. Үлэлэрэ үтүө түмүктэрдээх буолан улуустааҕы конкурска кыттыбыттара.

1990 с. хомусчуттар конкурстарыгар иккис миэстэлэннэр бастакы ситиһиилэрэ айымньылаах үлэҕэ кынаттаабыта. Онтон ыла сылын аайы улуустааҕы хомусчуттар, тойуксуттар конкурстарыгар, фестиваль концертарыгар үрдүкү миэстэлэртэн түспэттэр.

Республиканскай конкурстарга биирдиилээн оҕолор ситиһиилээхтик кытталлар. М.Белолюбская иккис, Рожина Таня үһүс, Маркова Катя иккис, үһүс миэстэлэммиттэрэ. 2000 сылга хомус республикатааҕы күрэҕэр Муксунов Ганя үһүс, хомус туһунан өйтөн суруйууга Филатова Маша үһүс, аан дойдутааҕы варган музыкатыгар оҕолор конкурстарыгар Муксунов Ганя иккис миэстэни ылбыттара. «Мин олоҥхо дойдутун оҕотобун» конкурска биһирэбил бириһинэн бэлиэтэммиттэрэ.

Куруһуокка аҕыйах оҕону үөрэтэр тутах буолсу диэн санааттан «Ураанхай саха оҕото» предмети чаас быһыытынан ылан теорияны, практиканы кытта дьүөрэлээн, тэҥҥэ тутан алын кылаас оҕолоругар үлэтин салҕаабыта.

Алын кылаас үөрэнээччилэрэ төрүт культураларын чугастык ылынан орто, үрдүк сүһүөхтэргэ ситимнээхтик үөрэнэллэр. Фольклор концертара, сиэр-туом, оҕо ыһыахтара, олоҥхоттон, остуоруйалартан туруоруулар тэрээһиннээхтик тэриллэн сахалыы тыын, саная илгийэн барбыта. 1995 с. Яна Петровна кэтэхтэн үөрэнэн Улан-Удэтээҕи культура уонна искусство академиятын бүтэрбитэ. «Ийэ тыл сүмэтэ» оҕолорго анаан авторскай программа суруллан 1996 с. республикатааҕы авторскай программалар конкурстарыгар бастаабыта.

10 сыл иһигэр Яна Петровна илиитин иһинэн 400 оҕо уһуйуллан ааста. 5 оҕо иитээччилэрин туйаҕын хатаран, үөрэхтэрин бүтэрэн төрүт культура учууталларынан, культура үлэһиттэринэн үлэлии сылдьаллар.

1998 с. куруһуок-студия статуһун ылан өссө биир үрдэл дабайылыынна. Салайааччы Яна Петровнаҕа «маастар-педагог»аата иҥэрилиннэ. 2000 сылга бүтэрбит 6 оҕо өбүгэ үгэһигэр уһуйуллууну аахан үөрэх министерствота олохтообут дастабырыанньатын туттулар.

«Оҕолору анал программанан үөрэтии бара турар кэмигэр, төрөппүттэргэ эмиэ үөрэх ыытыллара олох ирдэбилинэн буолла»,- диэн этэр Яна Петровна. Ол санаанан салайтаран төрөппүттэргэ тахсар суолу көрдүүр. Ол түмүгэр биир хайыс-хаҕа чопчу тохтоон, тулатыгар биир өйдөөх-санаалаах дьону түмэ тардан өссө 1994 с.ити туһаайыыга үлэни саҕалаабыта. Олохтоох дьаһалта үлэһиттэрэ, культура, спорт, общественнай түмсүүлэр, дьахтар сэбиэтэ, ветераннар, инбэлиит-тэр обществолара, ыччаттар түмсүүлэрэ Яна Петровна идеятын сөптөөҕүнэн ааҕан, түөлбэнэн үлэни сөргүтэн атаҕар туруорар биир санааҕа кэлбиттэрэ.

1992 -94-95 сыллар республикаҕа дьиэ кэргэн сылларынан биллэриллэн улахан сэргэхсийии, саҥа саҕахтарга дабайыы саҕаламмыта. Онон биһиги нэһилиэкпитигэр 1995 с.культура үлэһиттэрин сөбүлэҥнэринэн «Алгыс» сынньалаҥ киинигэр тирэҕирэн, «Кыһыл Сыырдааҕы культура уонна педагогика киинэ» үлэ модела оҥоһуллубута. Бу дьаһал иһинэн «Норуот күүһэ- көмүөл күүһэ»ытык тыллардаах «Аал луук мас» программа силис тардыбыта. Сыала-соруга өбүгэлэр үгэстэрин төрүт культураҕа уонна норуот педагогикатыгар тирэҕирэн тилиннэрии, сайыннарыы.

Олохтоох дьаһалта урукку баһылыга Н.Х.Горохов өйөөн Яна Петровна сүрүн соруга олоххо киирэн, киһи-дьиэ-кэргэн-общество үс арахсыспат ситимнэҥ олоҕуран оҥоһуллубут «Аал-луук мас» чэчириин үүнэрин, сайдарын туһугар I Хомустаах нэһилиэгэр түөлбэлэриэн, интэриэстэриэн, салааларынан үлэ күөстүү оргуйар.

Онтон салгыы Яна Петровна «иккис тыынынан» күүс эбинэн «Алаас» дьиэ-кэргэн киинин тэрийэн салайааччынан үлэлээбитэ. «Мандар» иистэнньэҥнэр түмсүүлэрин тула дьахталлары бэйэтин тула үмүрү тардан сахалыы таҥас арааһын тигэн улуус, республика ыһыахтарыгар ситиһиилээхтик кытталлар.

Оҕо уонна оҕо спордун сылын чэрчитинэн ыытыллыбыт республикатааҕы конкурска «Алаас» дьиэ-кэргэн киинин барыла үһүс миэстэлээх граны ылбыта. «Кулунчук» оҕону чэбдигирдэр барыла грант бириһинэн бэлиэтэммитэ.

Маны тэҥэ Яна Петровна тус бэйэтинэн үгүс конкурстарга, конференцияларга, ыһыахтарга,сиэр-туом тэриллиитигэр актыыбынайдык кыттар.

1997 с. Норвегияҕа ыытыллыбыт хомус Аан дойдутааҕы фестивалын лауреата.1998 с. «Лучший педагог дополнительного образования» республикатааҕы конкурс финалиһа. Эмиэ ити сыл Николай Рыкунов аатынан улуустааҕы хоһоон конкурсун кыайыылааҕа.2000 с. СР Правительствотын «С.Зверев 100 сааһа» өйдөбүннүк знагынан наҕараадаламмыта.

Ити курдук биир сиргэ туран хаалбат киэҥ далааһыннаах айымньылаах үлэлээх коллегабыт Я.П.Орлова: «Билиҥҥи олохпутугар ырыынак сыһыана киирэн, дуһабытын сойутта. Бары даҕаны улаханнык уларыйдыбыт. Киһи аҥардас баай-дуол, мал-сал эккирэтиһэр аакка түстэ. Итини олоҕун биир улахан сыаннаһыгар кубулутта. Биһиэхэ итэҕэл диэн суох буолла. Ол иһин итэҕэли оҕолорбутугар кыайан иҥэрбэппит. Дьулуһар сыалбыт-сорукпут мэлийдэ. Муунтуйбут санаабытын арыгы эрэ аралдьытар.Көҥүлгэ бэлэмэ суох дьон муннубут, иннибитин-кэннибитин быһаарарбыт уустугурда. Ол иһин духовнай барҕарыыга түргэнник эргиллиэхтээхпит. Омук бэйэтин культуратын тилиннэрии, сайыннарыы биирдиилээн эрэ дьоннор сыаллара-соруктара буолбатаҕын өйдөөн, культура тиллиитигэр сүбэ булунан, сорук туруорунан үлэлиэхтээхпит»,- диэн бигэ эрэллээх.

Саҥа үйэҕэ үктэниибитигэр маннык хорсун, үтүө дьоннордоох буоламмыт, саха норуотун культурата, үтүө үгэстэрэ көлүөнэттэн-көлүөнэҕэ бэриллэн кэҥии, тэнийэ, сайда турдунар диэн алгыс тылларын этэбин.

А.Винокурова,
«Сайдыы» оҕо айымньытын дьиэтин директора

Студияҕа Орлова Я.П. уонна Аргунова А.Д. салалталарынан 10-тан тахса оҕо дьарыктанабыт уонна фольклор жанрдарын үөрэтэбит.
С.А. Зверев 100 сааһыгар аналлаах олоҥхо республикатааҕы конкурсугар Нам с. түөлбэтин оҕолоро «Дьырыбына Дьырылыатта» олоҥхо I чааһын, «Эрэл» народнай ансамбль «Бухатыырдар» диэн үҥкүүну толорбуттарын сөбүлээн көрбүтүм.
«Умсуҕан» студия оҕолоро «Дьырыбына Дьырылыатта» П-с чааһын туруорбуппут.

С.А. Зверев 100 сааһыгар аналлаах фестивальга оҥоһохайга I Хомустаах уонна Көбөкөн оҕолоро кыттыбыттара. Көбөкөн үөрэнээччилэрэ бэҥэ буолан улахаттар бөлөхтөрүүгэр балачча ситиһиилэннилэр. I Хомустаахтан мин кинигэнэн бириэмийэлэнним.

Галя СЛЕПЦОВА,
I Хомустаах, 6-с кылаас

Сергей Зверев - Кыыл Уолун үбүлүөйүгэр аналлаах биһиги улууспутугар ыытыллыбыт олоҥхо конкурсугар I Хомустаах үөрэнээччилэрэ кыттыбыттара. Аргунова Яна М.Е. Кириллина «Кыыл Уолугар - Зверевкэ аныыбын» диэн тойугун толорон бастаабыта. Мин П. Аввакумов «Сергей Зверевкэ» тойугунан бириистээх миэстэҕэ тигистим.

Лена ТИХОНОВА,
I Хомустаах, 5-с кылаас

Айан аргыстаах, суол доҕордоох

«ИЛ ТҮМЭН» — НАМ СИРИГЭР

Олунньу14-15 күннэригэр биһиги улууспутугар былырыын күһүн саҥа тэриллибит «Ил Түмэн» парламент хаһыатын үлэһиттэрэ кэлэн икки бөлөҕүнэн ыалдьыттыы сыырыттылар. Хаһыат сүрүн сыалынан бэйэлэрин билиһиннэрии, сурутуу ыытыы, улуус туһунан матырыйаал хомуйуу буолла. Бастакы бөлөх— «Ил Түмэн» кылаабынай редактора К.А. Федоров, корреспондент Виктория Контоева, иккис бөлөх-литературнай редактор М.И. Слепцов, корреспондент Елена Григорьева икки күн устата Нам селотун тэрилтэлэригэр, нэһилиэктэргэ сылдьан дьону кытта көрүстүлэр.

Бастакы бөлөх Хатырык, Модут нэһилиэктэригэр, социальнай реабилитация училищетыгар, МУ НУ ЖКХ-ҕа, Нам селотун дьаһалтатыгар сырытта, аҕаччылары кытта көрүстэ, барыта 30-тан тахса киһиэхэ сурутуу ыытта.

Ханна да тиийдэрбит кылаабынай редактор Константин Федоров дьон болҕомтотун тардар гына кэпсиир: «Биллэн турар, биһиги республикабыт парламентскай-президентскэй тутуллаах. Конституция быһыытынан Президеммит ситэриилээх былаас баһылыга буолар, Ил Түмэн кинини ууратар сокуоннай бырааптаах. «Саха сирэ» уонна «Якутия» хаһыаттар сүнньүнэн Правительство үлэтин-хамнаһын сырдаталлар, онно Ил Түмэн депутаттарын дьаныардаах үлэлэрэ быстах-быстах ахтыллар.

Бүгүн маннык мунньах буолла, онно маннык боппуруостар көрүлүннүлэр диэн сырдаталлар. Оттон депутаттар мөккүөрдэрин, ким туох санаалаҕын сырдаппаттар, ону парламент хаһыата буоларын быһыытынан «Ил Түмэн» ситэриэхтээх. Ол кэпсэтии бара турар. Олохтоох бэйэни салайыныы улуустар, куораттар таһымнарыгар киириилэрин республика Президенэ, Правительствота туруораллар, оччотугар Мирнэй, Нерюнгри, Алдан Сахабыт Сириттэн тахсаллар-ыгар аан аһыллар» диир кини. «Улуустар икки ардыларыгар тэҥэ суох буолуу аттар атан иһиэ. Промышленнай улуустарбыт сытыйа байыахтара, оттон тыабыт сирэ быстар дьадайыа. Бэйэни салайыныы нэһилиэктэр таһымнарыгар киириитин Ил Түмэн депутаттара туруорсаллар, ол бэйэтэ туһунан мөккүөрдээх. Тоҕо диэтэргит манна сир боппуруоһа күөрэйэн тахсар. Мэҥэ-Хаҥалас Нөөрүктээйитигэр бэйэни салайыныы киирбит, онно ыаллыы олорор Хаптаҕай нэһилиэгин кытары сир былдьаһыыта таһаарыллыбыт. Онон тыа сиригэр төһө кыалларынан государственнай хааллара сатыахха наада. Сокуоннары тутуһуу боппуруостарынан дьарыктанар кэм кэллэ!

Билигин республика ис-тас иэҥэ 20 млрд. солк. тэҥнэһэр. Бу бэрт улахан суума бюджеппытыгар ханна да ыйыллыбатах. Төлөөбөккө олордоххуна бырыһыана сүүрэн иэһиҥ кээмэйэ улаата турара чуолкай. Биһиэхэ бэриллибит бэрт үчүгэй кэми кыайан туһамматыбыт, ол курдук алмаастан киирбит үппүтүн экономика атын салааларын сайыннарыыга кэмигэр укпуппут буоллар Сангаарга, Депутатскайга таһаарыллыбыт саахаллара суох буолуо этэ» диир Константин Анатольевич. «Экономикабыт төрүт фондата, ол аата производственнай оборудованиебыт, коммунальнай системабыт, дьиэбит-уоппут барыта эргэрэн кэмигэр сангардыллыбатаҕын түмүгэр ити саахалланыы таһаарылынна.

Республика бюджета 31 млрд. солк. кээмэйдээх, үксэ доруобуйа харыстабылыгар, үөрэх ситимигэр барар. Аҥардас бюджекка эрэ иитиллэн олорорбут итэҕэс буолуо, онон бородууксуйаны оҥорон таһаарыыны өйүөххэ наада. Производствоҕа көрүллүбүт үбү-харчыны кэнэтэр иниттэн доруобуйа харыстабылын 1180 үлэһиттэрин хамнастарын сарбыйары республика Правительствота былаанныыр. Тыа хаһаайыстыбатыгар кыра кредиттэр бэриллэллэр, ону туһаммыт хаһаайыстыба атаҕар кыайан турбат. Бюджет үбэ хас биирдии киһиэхэ туһаайыллан тиийэригэр республика палататын депутата Федот Тумусов туруорсар, оччоҕуна үбүлээһин систематa уларыйыах тустаах. Билигин үп-харчы барыта министерстволарынан тыырыллан барар, ол дьоммут олоҕор биллэр түмүгү биэрбэт.

Тастан өтөн киирии үксэтэ. Билигин биһиги Сахабыт Сиригэр кэлбит кытайдары, армяннары, ингуштары о.д.а. омуктары кытары сыһыаннаһыыбыт хайдах буолуохтааҕый. Манна итэҕэл, демографическай политика боппуруостара тахсан кэлэллэр. Дьокуускай Пирогов уулуссатыгар мусульманнар мечеттэрин туттан үмүрүтэн эрэллэр. Аныгы үйэҕэ Сахабыт Сирин дьоно омук омугунан арахсыбакка бары бииргэ эйэлээхтик олоруохпутун наада. Тот киһи туохха да наадыйбат. Дьон олоҕун таһыма үрдээтэҕинэ национальнай боппуруос оччо-бачча турбат. Оттон таҥнары түһүү таһаарылыннаҕына омук омугунан арахсан буруйдаахтары көрдөөһүн саҕаланар.»

Ыалдьыттарбытын көрсө кэлбит дьон пенсия, үөрэх, хамнас туһунан боппуруостаатылар. Бэчээккэ тахсар сокуоннар сахалыы текстэрин киһи өйдөөбөт, пенсияҕэ тахсыыга, социальнай хайысхаҕа сокуоннары дьон үчүгэйдик билбэт, төһө да нэдиэлэҕэ тэҥ чаастаахтарын үрдүнэн училище преподавателэ оскуола учууталыныаҕар аҕыйах хамнастаах диэтилэр.

Иккис бөлөх маҥнайгы күн 1 Хомустаах нэһилиэгэр орто оскуола, «Сайдыы» оҕо киинин, балыыһа коллективтарын кытта көрсүһэн ирэ-хоро кэпсэттилэр. Партизан нэһилиэгэр детсадка, реабилитационнай киинҥэ сырыттылар. Хамаҕаттаҕа киэһэ кулуупка нэһилиэннньэни кытта көрсүһүү буолла, сарсыныгар детсадка, оскуолаҕа сылдьан коллективтары кытта көрүстүлэр.

Иккис күн бөлөх Намнааҕы педучилищеҕа, оҕо түөлбэтигэр ыалдьыттаата. Нам селотугар Н.Е. Бурцев салайар баанынай хаһаайыстыбатын үлэтин-хамнаһын кытта билистэ.

Көрсүһүүлэргэ кыттыыны ылбыт дьон араас ыйытыылары биэрдилэр, хаһыат үлэтинэн, тугу суруйарынан ингэриэһиргээтилэр, этиилэри киллэрдилэр. Ыалдьыттар хас сылдьыбыт тэрилтэлэрин аайы хаһыаттарын бэлэхтээтилэр.

«Ил Түмэн» хаһыат редакциятын биһиги улууспутугар сырыыта улуус Мунньаҕын председателин Николай Баишевтыын, баһылык бастакы солбуйааччытын э.т. Альберт Ильинниин, улуус баһылыгын солбуйааччы Николай Гороховтыын көрсүһүүнэн түмүктэннэ. Көрсүһүүгэ бөлөхтөр салайааччылара Константин Федоров, Михаил Слепцов аҕаччылар боппуруостарын, туруорсууларын иһитиннэрдилэр, информационнай политикаҕа санааларын эттилэр. Улуус дьаһалтатыгар кадр уларыйыыта бытаарда диэн дьон санаатын эттэ Михаил Слепцов. 1 Хомустаахха газ былырыын киириэхтээх этэ, ону Президент М.Е. Николаев, Правительство председателэ В.М. Власов эрэннэрбиттэрэ да улуус урукку салалтата хонтуруолга ылбатах дииллэр эбит. МУ НУ ЖКХ республикаҕа биир бастыҥ туруктааҕынан биллэр, төрүт фонда эргэриитэ бүтүн республика, дойду үрдүнэн бүрүүкээн турар, ол эрээри Сангаарга, Депутатскайга курдук тоҥуу биһиэхэ таһаарылла илик. Бородууксуйаны оҥорон таһаарар диэн НУСР бюджетын үбүлэниитин аҥарын сарбыйыттарын туһунан Константин Федоров эттэ. Бюджеккэ көрүллүбүт үп толору төлөнүөхтээх, оттон эбии дохуоту киллэрии ситимэ итинник кэһиллэн турар, ол оннугар бэйэ бородууксуйатын оҥорон таһаарбатах ордук буолан тахсар.

В. РЫКУНОВА,
К. ЧЕРЕПАНОВ